

# Voortgangsrapportage werkgroep Toegang-november 2020

---

Voor: Standaardisatieraad  
Van: Henk Nijstad, namens de Architectuurraad  
Datum: 5-11-2020

---

1. Wat er aan vooraf ging	1
2. Toekomstbeeld Toegang (IAA) versie 0.7	2
3. Advies over de volgende stappen	2

---

## 1. Wat er aan vooraf ging

De Architectuurraad constateerde in 2017 (aangemoedigd door Jan Bartling, lid van de Standaardisatieraad namens saMBO-ICT) dat voor de ketenfunctie 'Identificatie en Toegang' nog geen kaders zijn en dat het overzicht ontbreekt om kaders op te stellen: dit is een zeer complex domein. Daarnaast stelde de Architectuurraad vast dat er diverse belangrijke al dan niet sectoroverschrijdende use cases zijn (en die steeds meer ook zich manifesteren) waarin een goed geregelde toegangsfunctie een cruciaal onderdeel is. Om deze use cases goed te kunnen ondersteunen zijn architectuurkaders nodig. Bijvoorbeeld is het nodig snel en effectief te kunnen inspelen op aanscherpende wetgeving en een zich dynamisch ontwikkelend IAA-landschap zowel op nationaal als Europees niveau.

Tegelijkertijd bestaat het risico dat de onderwijsbrede kaders voor toegang met het reactieve proces te laat komen omdat op sector- en ketenniveau al gewerkt wordt aan vernieuwingsplannen zonder dat zicht bestaat hoe deze op elkaar aansluiten. Toegang speelt een rol in praktisch elk proces. De wijze van toegang zal veranderen door veranderende proceseisen en hogere eisen die worden gesteld aan beschermen van de privacy. Er is daarom behoefte om vanuit een goed overzicht te bepalen welke kaders nodig zijn om te zorgen voor een goede aansluiting.

In opdracht van de Standaardisatieraad (bijeenkomst juni 2017) presenteerde de werkgroep Toegang van de Architectuurraad in de [bijeenkomst van januari 2019](#) haar [projectplan](#). Hierin worden in hoofdstuk 2 de volgende projectresultaten beschreven:

## 2.4. Wat is het resultaat?

Binnen het plan van aanpak wordt onderscheid gemaakt tussen de fasen "beleid" en "uitvoering". Voor beide fasen zijn de werkpakketten beschreven, maar de Standaardisatieraad wordt nu gevraagd opdracht te geven om fase 1 uit te voeren. Fase 1 leidt tot de volgende resultaten:

- **Overzicht**  
De architectuurraad stelt een overzicht op dat inzicht geeft in de wijze waarop per doelgroep de toegang wordt geregeld. Met inzicht in de architectuurkeuzes die op keten en/of sectorniveau worden genomen. En de wijze waarop wordt omgegaan met sectorovergangen, met hun consequenties;
- **Beleidskaders**  
De Architectuurraad doet een voorstel voor beleidskaders voor het betrouwbaarheidsniveau van identifiers, pseudonimiseren en machtigen. De Standaardisatieraad stelt deze vast;
- **Businesscase voor fase 2**  
De Architectuurraad stelt een basiscase voor fase 2 op. Op basis van de businesscase neemt de Standaardisatieraad een go/no besluit ten aanzien van het starten van fase 2.

Fase 2 leidt tot de volgende resultaten:

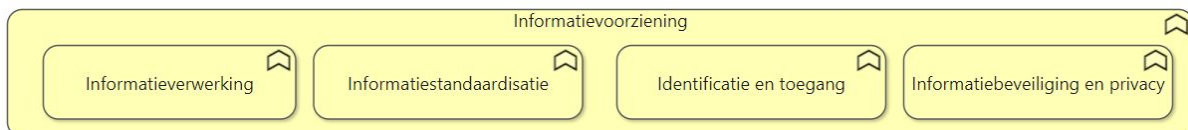
- **Architectuurkaders**  
De Architectuurraad doet een voorstel voor architectuurkaders Toegang. De Standaardisatieraad stelt deze vast;
- **Afsprakenstelsel**  
Sector- en ketenvertegenwoordigers maken afspraken maken over toegang. De architectuurkaders zorgen voor de aansluiting van de diverse afsprakenstelsels.

U vindt in [hoofdstuk 3 van het projectplan de use cases](#) waarop de werkgroep zich heeft gebaseerd.

De werkgroep Toegang, bestaande uit vertegenwoordigers van alle sectoren, van zowel publieke als private partijen, presenteerde op 29 oktober j.l. aan de Architectuurraad [versie 0.7 van het Toekomstbeeld Toegang \(IAA\)](#). Tevens wordt besluitvorming gevraagd aan de Architectuurraad voor de volgende stappen..

## 2. Toekomstbeeld Toegang (IAA) versie 0.7

De Architectuurraad is erg te spreken over het opgeleverde document: het wordt zelfs een standaardwerk genoemd voor het domein Toegang. Het betreft vooral beschrijvende architectuur, conform resultaat 1 uit het projectplan (architectuurkaders). Het betreft de uitwerking van de ketenfunctie 'Identificatie en toegang', één van de vier [ROSA-ketenfuncties](#) binnen 'Informatievoorziening':



Omdat Toegang een heel complex domein is, oa. vanwege de raakvlakken met vrijwel alle andere ketenfuncties, heeft de werkgroep de link gelegd met de AMIGO-methodiek. Door Toegang op een modulaire manier te benaderen en in samenhang te brengen, wordt dit complexe domein hanteerbaar.

De Architectuurraad is erg te spreken over het toepassen van de AMIGO-methodiek op Toegang. Om een korte indruk te geven: de architectuur van Toegang wordt gescheiden naar 3 lagen, de organisatielaag, de informatielaag en de applicatielaag. Daarnaast wordt de verbinding gelegd met de andere ketenfuncties. Bijv. worden de relevante begrippen en vocabulaires die nodig zijn voor IAA, belegd in de ketenfunctie waar deze thuishoort, nl. 'Informatiestandaardisatie'. Iets vergelijkbaars geldt voor het regelen van mandaten, dit hoort thuis in de ketenfunctie 'Informatieverwerking' waar bijv. het OSR (onderwijs service register) een centrale rol in speelt.

## 3. Wat is bereikt tot nu toe

Met versie 0.7 van Toekomstbeeld Toegang is zoals gezegd het **overzicht** van fase 1 bereikt. Gaande het werk in de afgelopen 1,5 jaar is ook een **aanpak** ontwikkeld met inbreng van AMIGO: het maken van het

afsprakenstelsel wordt niet als één geheel uitgevoerd maar per module, dus een modulaire aanpak. Waarbij per module ook gekeken wordt naar fasering. Er wordt naar gestreefd de verandering in haalbare stappen tot stand te brengen waar steeds wordt gekeken of aangesloten kan worden bij lopende initiatieven in de ketens. Oorspronkelijk was een projectmatige aanpak voorzien; in plaats daarvan wordt voorgesteld het procesmatig aan te pakken waarbij de werkgroep Toegang een structureel karakter krijgt.

De inhoudelijke prioriteiten voor fase 1 (zie 2<sup>de</sup> bullet van fase 1) waren:

- een gestandaardiseerd betrouwbaarheidsniveau: Het oorspronkelijk doel van betrouwbaarheidsniveau is bereikt: kijken of de EIDAS normering gebruikt kan worden binnen onderwijs. Dat kan maar het blijkt dat er meer nodig is om de knelpunten in de use cases op te pakken. Dat levert vervolgvragen op.
- een voorstel voor kaders voor identifiers: Bij identifiers is een overzicht gemaakt van het gebruik van sectorspecifieke identifiers en de knelpunten die dit oplevert. Oorspronkelijk was het idee dat door standaardisatie binnen het authenticatieproces dit probleem opgelost zou kunnen worden. Gebleken is dat oplossing van het probleem ook kan liggen door gebruik te maken van autorisatie en machtigen. Dat levert een scopeverruiming op ten opzichte van het plan van aanpak.

Uit bovenstaande blijkt eens te meer dat het essentieel is om de samenhang te kunnen bewaken en de meest geschikte oplossing te kunnen selecteren. De ontwikkelde aanpak ondersteunt het sturen op samenhang.

## 4. Advies van de Architectuurraad over de volgende stappen

De Architectuurraad adviseert op haar bijeenkomst van 29 oktober j.l. tot de volgende vervolgstappen - in lijn met de [aanbiedingsnotitie \(oktober 2020\) van de werkgroep Toegang](#) aan de Architectuurraad:

- Geef de ontwikkelde architectuur een permanent karakter door het opnemen in de ROSA én neem die ook op als stap in de AMIGO-methodiek. Doe dat in nauwe samenspraak met de Architectuurraad;
- Ga verder met het verdiepen van de beschrijvende architectuur mbt. Toegang. Zoek daarbij aansluiting op alle plekken binnen het onderwijs waar gewerkt wordt aan en met onderdelen van de IAA-architectuur. De AMIGO-methodiek met de stapsgewijze iteratieve aanpak met de separation-of-concerns (lagenmodel) maakt het mogelijk om hier vanuit een gezamenlijkheid aan te werken;
- Maak de stap naar richtinggevende architectuur door de analyse van een aantal use cases, te onderzoeken hoe die zich verhouden tot de Toegangsarchitectuur en het bieden van referentie en richting.

Bovenstaande activiteiten maken het logisch om de werkgroep Toegang een permanent karakter te geven. Deze werkgroep is de sparringpartner van alle toepassingsdomeinen op het gebied van Toegang en heeft ook als taak heeft om externe (overheidsbrede, nationale en internationale) ontwikkelingen te blijven volgen en issues op gebied van toegang te verzamelen en te plotten op de ROSA.

De Standaardisatieraad wordt gevraagd om kennis te nemen van het opgeleverde Toekomstbeeld Toegang v.07 en om de adviezen van de Architectuurraad over te nemen.

De Standaardisatieraad wordt gevraagd te reflecteren hoe er toegewerkt kan worden naar meer voorschrijvende (referentie) architectuur in het samenspel met de toepassingsdomeinen, gegeven ook de modulaire aanpak.